

Projekt „Dotkněte se inovací“

CZ.1.07/1.3.00/51.0024

Tablet a literatura

Lenka Kurtevová

Praha

2015

Dotkněte se inovací CZ.1.07/1.3.00/51.0024

Tablet a literatura

Lenka Kurteřová

Předmět: Literatura - Romantismus

Klíčová slova: Literatura, Romantismus, Tablety, Využití dotykových zařízení do výuky

Obsah

1. Úvod

Výuka ČJ a literatury je již desítky let neměnná. Učitelům zpravidla stačí tabule, křída, učebnice....v nejlepším případě kniha na předčtení ukázky. Co se ovšem mění, jsou žáci, jejich přístup k literatuře a čtení. Také stále se opakující věty: „K čemu mi to v životě bude“ vypovídají o chuti žáků získávat nové informace běžnou (pro ně samotné mnohdy nezáživnou) formou. Přitom literatura je historicky chápána jako nejdůležitější vzdělávací element. V knihách nacházíme poselství, cesty i informace, které nás jako němí učitelé dokáží provést všemi úskalími v našem životě.

2. Výhody začlenění mobilních dotykových zařízení do výuky

Moderní doba přináší moderní pomůcky. Jednou z nich jsou mobilní dotyková zařízení. Mohlo by se na první pohled zdát, že je to ve své podstatě úhlavní nepřítel klasické knihy, ale pro někoho je to možnost přiblížit se žákům a do běžných, typizovaných hodin vnést trochu vzrušení a zábavné formy výuky.

V případě možného zapojení více jak jednoho zařízení (cca 5 ks do třídy), máme možnost aktivně žáky zapojovat do probíraného tématu formou projektových hodin. Žáci sami dohledávají související, zajímavé informace – nejsou tak odkázáni pouze na jednotné (pasivní) výstupy ze strany učitele. Dohledáváním, diskuzí a zpracováním informací (ideálně i následnou prezentací) získávají emoční vazbu a to nejen k probírané látce, ale i ke svým spolužákům.

Internet nyní zažívá velký rozkvět i v podobě tzv. blogů – máme možnost, žáky vést i k zpracování podobných stránek – ideálně zaměřených na literaturu, nebo vlastní literární pokusy. Ukázkou může být třeba tento odkaz: mesto.avu.cz

Velmi zajímavou možností zpestření výuky je i možnost elektronické komunikace. Využití sociálních sítí se pomalu dostává do centra pozornosti moderních učitelů. Ukázkové prostředí nabízí například vzdělávací prostředí iTrida – app.itrida.cz , která umožňuje s žáky vést konstruktivní diskuze, sdílet výukové materiály, zajímavé odkazy na webové stránky – např. www.pismak.cz, (žáci zde mohou prezentovat svá literární díla), nebo získávat zpětnou vazbu ke konkrétním úkolům (Najděte pět nejlepších webů o literatuře a zdůvodněte, proč jste vybrali právě tyto stránky). Je zde možnost využít práce jak skupinové, tak i individuální. Žáky tímto

způsobem nebudeme pouze motivovat jejich oblíbeným prostředím, ale zároveň je povedeme k přínosnému a smysluplnému využívání sociálních sítí, jako takových.

Současní žáci jsou nazýváni – generací multimediální. Milují možnost vlastních fotografií a videí – milují tyto výstupy sdílet – je to pro ně určitá forma vlastní prezentace. Pokud tedy dáme možnost žákům vlastním způsobem interpretovat literární díla – přenášet osudy z literárních děl do dnešního života – případně demonstrovat vlastnosti literárních hrdinů právě multimediální formou, stane se hodina literatury pro žáky mnohem přitažlivější.

3. Nevýhody začlenění mobilních dotykových zařízení do výuky

Faktem zůstávají i drobné nevýhody této nové práce. Prvním faktorem je technika samotná. Je stále potřeba být připraven na situaci, kdy nečekaně selže. Důvodů může být mnoho – síla připojení wifi, aktualizace systému, zapomenutí dobít zařízení, nebo třeba jen výpadek elektrického proudu. Vždy máme pro tyto situace záložní plán B.

Mohlo by se zdát, že zdvojenou přípravou na takovouto hodinu přicházíme o spoustu času a přípravy jsou tedy v kategorii „náročné“. Ovšem ruku na srdce, plán B povětšinou vychází z příprav, které používáme do běžných hodin a ty máme všichni ve svém „šuplíku“. Co se týká přípravy na hodinu pro práci s digitálním zařízením: Ano, v prvních měsících pro nás bude o něco náročnější. Stejně, jako jsme si před lety budovali portfolio papírových příprav, nyní je před námi práce na přípravách v digitální podobě.

Když jsme v předchozím bodu zmínili jako výhodu, vyhledání a zpracování informací z internetu, musíme také zdůraznit nevýhodu v jeho rozmanitosti ohledně dohledaných informací. Internet je otevřené prostředí pro každého vkladatele a zdaleka ne všechny stránky obsahují kvalitní a ověřené informace. I tuto nevýhodu je třeba brát jako výzvu pro učitele. Pro žáky je do života velmi důležité naučit se vyhledávat a správně rozlišit fakta. Zadání úkolu může znít např.: „Jaká informace na internetu z konkrétní stránky o K.H.Máchovi je pravdivá a která ne“

Poslední, co bychom neměli opomenout jako nevýhodu, je malá časová dotace pro takovýto typ výuky. Pokud tedy máme chuť jít do projektových hodin, je dobré využít mezipředmětových vztahů a zpracovávat témata společně.

4. Zdroje pro výuku

Výuku lze zpestřit pomocí různých aplikací – ať již webových, nebo stažených ze stránek poskytovatele operačního systému. V mém případě Windows – tedy Store.

Store v současné době poskytuje tzv. univerzální aplikace, které pravidelně zařazujeme do výuky:

a, Práce s QR kódy (Scanner, Generátor)

Pomocí generátoru mám možnost zakódovat (skrýt) žákům jakoukoliv informaci, úryvek díla, jméno autora atd., kterou následně mají za úkol rozkódovat pomocí scanneru a dále zpracovávat.

Obr. č.1 – ukázka QR kodu

b, Práce s myšlenkovou mapou

Žáci mají mnohdy naučeny jednotlivé literární kusy, co jim ovšem chybí jsou související informace – např: v jaké době žil autor, když psal toto dílo, jaká byla politická situace, co jej u psaní ovlivnilo a podobně.

V těchto případech je vhodné zařadit práce s myšlenkovou mapou, aby se tyto informace ucelily a žáci tak dosáhli lepšího pochopení probíraného tématu.

Krom papírové podoby existuje i mnoho verzí aplikací. Já osobně používám aplikaci s názvem M8! – Mind Map

Obr. č.2 – ikona pro aplikaci MM

c, CreateBook – univerzální aplikace – elektronický sešit pro rychlé zpracování důležitých informací.

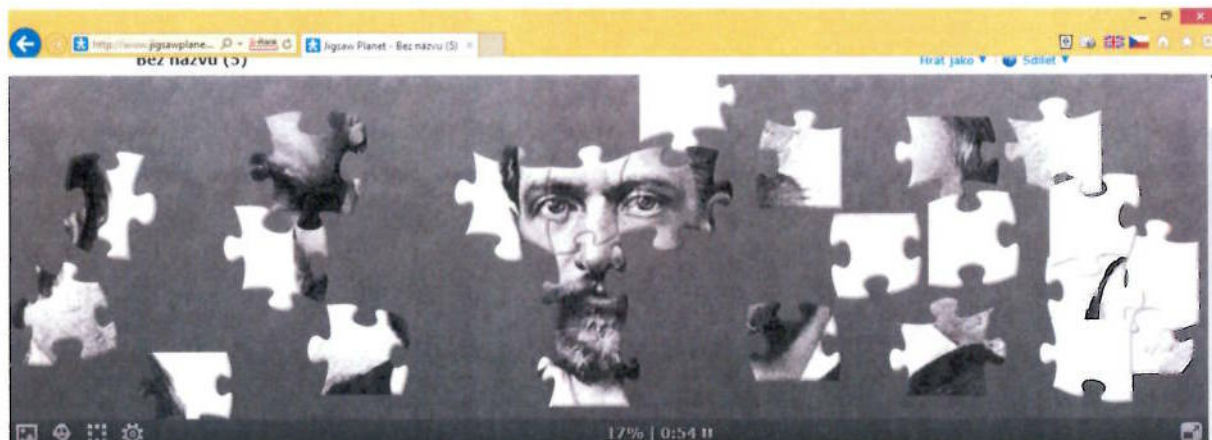
V této aplikaci si děti mohou vést svůj elektronický sešit, plný obrázků, informací i souvisejících internetových odkazů

Obr. č.3 – aplikace CreateBook

Další možnosti zajímavé najdeme na internetu:

Tvorba puzzle <http://www.jigsawplanet.com>

Obr. č.4 – ukázka z webové aplikace

Tvorba Komiksu <http://comicscreator.cz/>

<http://www.czechlit.cz/> - Portál české literatury - Portál si klade za cíl ve výběrové podobě postupně zpřístupňovat především informace o žijících a v současné době tvořících literátech a o jejich díle (prozaici, básníci, dramatici, esejisti a autoři knih pro děti a mládež)

Č.T.E. (www.cuni.cz/cte) – České texty elektronicky

ČESKÁ LITERATURA NA INTERNETU (www.ceskaliteratura.cz)

Obr. č.5 – ukázka stránky www.ceskaliteratura.cz

LITERATURA KVALITNĚ (literatura.kvalitne.cz) - velmi obsáhlá bibliografie českých a světových spisovatelů, která obsahuje stovky jmen i stručnou charakteristiku nejvýznamnějších uměleckých směrů.

ELEKTRONICKÁ ČÍTANKA - <http://texty.citanka.cz/>

5. Ukázky využití dvou zdrojů ve výuce

Příprava:

- Cílová skupina: 8. ročník
- Téma: *Romantismus*
- Cíl: *Seznámení žáků s literaturou romantismu. Souhrnné opakování.*
- Pomůcky: *psací potřeby, prázdné A4 listy, mobilní telefon s aplikací – čtečka QR kodu, ukázky děl – úryvky z tvorby romantických autorů, projektor, čítanka, internet?, encyklopedie*
- Typ práce: *projekt, didaktická hra, skupinová práce, myšlenkové mapy, dramatizace, prezentace*

Témata pro přípravu v hodině:

- motivace – „Poznej kdo jsem.“ 5 představitelů
- kladení otázek – směřující k romantismu a jeho typickým znakům (časová linka)
- 5 představitelů (kdo uhádne první) se stává vedoucím skupiny (skupina složená z 4)
- Ostatní za pomoci QR kódů získávají indicie a přiřazují se do skupiny (dílo, hlavní postava...)
- Příprava velké časové osy – MM – nevyplněné
- Každá skupina dostává za úkol zpracovat část mapy, učitel práce vyfotí a vloží do MM
- Prezentace splněných úkolů
- Kladení otázek „dramatizace typického díla – může být vedeno formou rozhovoru – prezentace před ostatními – videomomentky (pro starší děti)

Představitelé – indicie pro motivaci

- Mácha - jsem Čech. Rád jsem se toulal po okolí Doks. Moje nejznámější dílo má něco společného s jarem ve svém názvu. Je po mě pojmenované jezero. Má láska se jmenovala Lori
- Hugo – Jsem Francouz. Můj život velmi ovlivnila vláda Napoleona. Můj nejslavnější knižní hrdina rozhodně není fešák. Hrdina jiné knížky se jmenuje: Jean Valjean
- Puškin – Jsem Rus. Narodil sem se v Petrohradu. Byl jsem zabit v pistolovém souboji. Můj nejslavnější román je ve verších.
- Dumas – Jsem Francouz. Napsal jsem 257 děl. Jedna z knih popisuje útěk vězně. Můj nejznámější román pochází z období vlády Ludvíka VIII. I můj syn se stal spisovatelem.
- Erben – jsem Čech. Narodil jsem se v Miletíně. Psal jsem pohádky pro děti. Moje nejslavnější dílo má něco společného s květinářstvím.

Obr. č.6 – ukázka zpracované prezentace pro motivaci

Hra s QR kódy – přiřad' se do skupiny

Obr. č.7 – kódy pro zařazení do skupiny

Qr kody jsou rozmístěny po třídě, každý žák si najde svůj – odhalí pomocí aplikace skrytou indicii a správně se přiřadí k hlavnímu představiteli do skupiny

Úkoly pro skupiny:

Máchovci - díla českých představitelů
Hugovci - díla světových představitelů
Puškinovci – typické znaky romantismu
Dumovci – historické souvislosti ve světě
Erbenovci – historické souvislosti v Čechách

Zpracování informací do myšlenkové mapy - poslouží tablet k dohledání potřebné informace a následné vyfocení zpracované MM

dotkněte se
inovací